

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulat u de 2 ori, si Fóiea una data pe septemana, ad. Mercurea si Sambata. — Pretiul loru este pe 1 anu 10 f., pe diumatate anu 5 fr. austr. in lainsulu monachiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu seu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la tota postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 47.

Brasovu, 10. Iuniu 1861.

Anulu XXIV.

Insciintiarea de Prenumeratiune

la

Gazet'a Transsilvaniei si Fóia

ne Semestrul al II. 1861.

Prezulătă prepymt. este pe sem. 5 fr., dn. лъзптрълъ топархiel, ши 22½ санци мон. съпътъре дн. церіе din афаръ.

Срібціле се прімечій пътні франката. Адресселе се фія аквратъ пъсє ші пошта дн. зърътъ асеменеа. Се поге преномтера не да поште ші прип. OO. DD. кореспонденці.

Люкъ одатъ въ фія топархiel, ка се гръбді къ преномтера, пептръка се штімъ, към асемъ а не акомода дн. сем. II. Анои DD. рещанці къ рефіреа се факъ біне а нз не днукеда прип. амънъръ, къчі а пъне жосъ 800 fr. mon. a. не лъзъ пътні онече Газетел, афаръ де оренел, днсемнезъ Domnisorъ а кърпнці днайше де тимъ, ші анои а ші острени. — Pedakzinea.

Adunarile generale de tienuturi.

Se ia parte romanii la aceleasi?

Pentru că se simu intielesi pe deplinu in pertractarea acestui obiectu de mare insemnata, credemu a nu fi de prisosu, că in favórea Dloru cititori din afara, carii nu cunoscu vechile institutiuni politice ale Transilvaniei, Ungariei, Banatului, Croatiei scl. se premitemu unele note explicatore. Aceea ce in Ungaria scl. se numia si se mai numesce congregatiune de comitat, in Transilvania se dicea universitate seu adunare marcală (dela marc'a seu marcele de argintu ce trebuea se platéscă aceia carii nu mergea seu carii nu se supunea concluselor adunarii). Acelea congregatiuni seu adunari se compunea pana la a. 1848 din toti nobili priuilegiati ai cutarui tienutu, sia fostu aceia inventati seu cu totulu idioti si ne-ciopliti, avuti seu seraci ca sioreci din biserica, tolu atata, era destulu se'si aiba diplom'a nobilitara, pentru că se ia parte activa si deliberativa la lucrările adunarii, déca nu prin scientia si retorica, incat prin racnete si invertituri de ciomege, precum s'a observatu si aarea, —

Drepturile si prerogativele adunarilor de comitate seu districte nobilitare era multe si mari, incat considerandule cineva asia precum era acelea scrise in lege si consolidate priu usu, trebuea se recunoscă intrensele o autonomia, carei asemenea rara se mai asta in tienuturile altoru staturi, incat compatriotii nostrii au óresicare dreptate, déca ei stau cu totuadinsulu pentru pastrarea aceleia, din causa mai virtosu, ca o asemenea autonomia a tienuturilor dreptu intielesa si intielesce condusa, că se nu decada in anarchia, potea se sia totudeauna o sigura contrabalantia a despotismului in statu. Art. XII din 1791 coprinde pe largu drepturile si prerogativele adunarilor generale seu marcale. Alegerea deputatilor dietali si darea de instrucțiune acestora, alegerea oficialilor, instruirea acestora, supravigherea loru, desigerea lesilor, repartitiunea darilor, priimirea seu respingerei ordinatiunilor guberniale in casu candu acestea ar fi lovitu in legile tierii si altele multe era in competitia congregatiunilor de comitat. Se intielege de sene, cumca pe lunga asemenea prerogative vieti'a politica in comitatele si districtele nobilitare, cum si in scaunele secuiesci se potea desvoltá intr'unu modu forte imbucuratoru, déca constitutiunea acestor tieri nu aru si trasu de alte bôle gangrenóse si anume déca acelea prerogative nu aru si fostu numai proprietate a privilegiatilor, seu adica ele insele privilegiu, de care altoru muritoru nu le era iertatu a se folosi.

In a. 1848 dupa desfintiarea privilegiilor prin poterea sfarmatora a evenimentelor de atunci, respectivele diete improviseaza in fug'a mare cate o lege electorală provisoria, carea deschidea si fosilor nu privilegiati dreptulu de a luá parte la congregatiuni, insa cu acea modificatiune esentiala, ca din acea óra nainte congregatiunea generala compusa acum din nobili si nenobili spre a inlesni lucrările, avu a'si alege din sinulu seu o comisiune permanenta mai multu mai putinu numerosa, seu asia numitulu comitetu.

Ce e dreptu, legile Ungariei din 1848 de si plasmuite preste picioru, totusi ceteris paribus sunt cele mai bine respicate in aceasta privintia. Déca insa legea transilvana din 1791 s'ar intinde si la ne-

nobili *), atunci cu privire la compunerea congregatiunilor generale marcale si cu defigerea unui census moderat u amu ajunge la acelasi resultatu. Atat'a numai, ca o nedreptate se face neprivilegiatilor prin aceea, ca privilegiati ipso facto ca sunt privilegiati, sunt si membri actuali ai congregatiunii, tocma déca nici census'a din vatra nu ar fi a loru.

Ci se trecemu astadata preste acesta impregiurare, se inchidemu ochii si se asteptam coregerea acestei secaturi prin o alta legislativa, neuitandu si statua, ca romanii inca au destui nobili asia numiti opincari. Cestiuenea momentului carea ni s'a pusu ca de o septemana incoce din vreo doue comitate este cu totulu alt'a cumca: dupace romanii cu ocaziunea tienerii adunarilor de comitele seu comisiuni (de 100 de 200), in urmarea ne'nvioielilor avute cu compatriotii ungari s'au retrassu si au protestat, acum la congregatiunile generale se ia seu se nu ia parte?

Noi din partene provocati fiindu a respunde la acesta intrebare nu stam nici unu minutu la indoiala si respundemus ca: toti romanii cati voru si chiamati la congregatiunile generale, se ia parte la aceleasi. Cuvintele seu argumentele nostre sunt urmatorele:

1. Caus'a principala, pentru carea romanii cu ocaziunea restauratiunilor din Aprilie protestara, a fostu, pentruca nu s'a conchiamatu congregatiunea generala, ci numai comitetul alesu inca din an. 1848 si astadata numai re'ntregit u ca in sasime, candu romanii au pretinsu din contra, ca tocma comitetul seu adica extractulu acesta de locuitori destinat a gubernă tienutulu se se aléga cu totulu din nou priu congregatiunea generala, eara acésta atatu pentruca acele comitete ale tienuturilor fuseseră alese fara romani, catu si ca mai multe din acelea coprindea membri numerosi, carii luasera parte activa la rebelulu decretat pe atunci in contra romanilor, prin urmare nu potea se aiba increderea acestora; deci romanii voia, ca toti acei membri se se supuna la o alegere noua. Acestea era principiu romanilor; de aci incolo se potea midiloci prea usioru o uitare (amnestia) de o parte si de alt'a, mai virtosu, ca romanul de si uita forte anevoie, érta insa cu atatu mai curendu. — Deci siindea romanii au cerutu pururea congregatiune generala, asia se intielege de sine, ca ei la acésta potu merge cu consciintia liniștita.

Aici potre se ne obiepte cineva prespunerea, ca cine scie, la conchiamarea congregatiunii inca se voru intempla neregularitati si scurtari de dreptu. Respundemus: acésta o voru astătătia carii voru si chiamati si voru cerceta adunarea, eara pana atunci se nu simu de siguru; se asteptam cu cercuspectiune resultatul conchiamarii, dupa carele déca vomu avea temeliuri de ajunsu, ne vomu deschide gur'a si vomu pune condeiul in miscare.

2. Este cea mai mare probaveritate, cumca in congregatiunile care ne astépta, voru veni pe tapetu obiecte si materii de mare insemnata, care voru atinge nemidilocitu nu numai interesulu strinsu nationalu, ci si celu particularu alu fiecaruia. Noi credemu cumca in tre acele obiecte voru si mai multe ordinationi guberniale si anume: Despre recererea gendarmeriei c. r. in casuri de turburarea linistei publice, (Ungurii nu o vreau, gubernulu provincialu o vrea.)

Pentru regulat'a platire a contributiunii. (Secuui fruntasi protesta si voru se platéscă numai dela 1. Maiu inainte si numai pe catu se cere la coperirea trebuintelor provinciei nostre!).

Pentru conchiamarea si naintarea mai departe a ostasilor concediat (Urlauber), la care secuui din scaunulu Muresiului se o punu*) suplinirea pedepsei trupesci prin acesta si glóba de bani asupra vinovatilor.

Elaborarea unei instructiuni pentru oficiali, ne per Transilvaniae fines sine lega vagentur.

Cererea oficioasa a protocolelor si filelor catastrale, a caror cerere si pana acum a produsu multe ne'ntiegeri, din cauza ca po-

*) Recomendam fiecarui cititoru transilvanu citirea si studierea acestor legi, pentruca altintre nici odata nu ne vomu potea intielege unii pe altii in adunari.

**) Vedi K. Közlöny Nr. 91 din 11. Iuniu. Totu acolo din Trei Scaune opunere memorabila in contra darilor de tota clasa.

porulu care lea platit u cu sume mari se teme se nu remana fara ele, — incat u se cere neaperatu, ca loouitorii si comunele se fia in tota privintia asecurate din partea acestia, pentru ca se le esa frica, cumca o voru pati ca si dupa mortea imperatului Iosif II. candu mai totu condicele de mesuratura s-au culesu si — s'a arsu.

Mai incolo din partea romanilor se va aruncă la midiloci întrebarea despre formulă juramentului ce se cere dela oficiali și despre care nu se scia de unde a venit aceea și de cate feluri este; apoi si alegerea de oficiali s. a.

3. Déca congregatiunile aru sierbi din nou ear' numai că de o
scóla pregațitóre, romanii totusi aru face bine déca learu cercetá;
eara mai departe in vrésta e fiacare, nimini nu'lù apuca de guleru că
se subscrive séu se apróbe ceea ce nu e in armonia cu consciintia si
cu convictiunea sa, pót se se retraga oricandu va voi; cu tóte ca
noue ne place a crede, cumea cu catu ne vomu intalni mai desu unii
cu altii, cu atatu se va apropie si timpulu unei mai bune intelegeri,
pe care totu locuitoru/u transilvanu trebuie se o doreasca din toata
inim'a.

Cá de incheiere ne luamu voia a rogá pe orationii si asia numitii conducatori ai poporului nostru din tóte tienuturile, cá se'si pună tóta ostenél'a si silinti'a intru a tiené o disciplina strinsa, nu numai in aceea ce numim consequintia in principii, ei totuodata si in portarea din afara, tienendu pe toti in ordine bunu, intre terminii unei bune-cuvintie exemplare, eara beti'a se fia esilata si inferata in midiloculu nostru cá orice crima rusinatore si degradatoré si acésta fara nici o crutiare séu cautare la façia, si pe tacute sub pedépsa de a incongiurá orice romanu conversatiunea cu asemenea omu uitatu de sine pentru tóta vieti'a lui. Chiaru si imbracamintea ómeniloru nostrii privita din punctu de vedere alu curatiei se fia supusa la o mai deaprope luarea aminte cu ocasiunea adunariloru publice.

Onórea din afara ce ne scimu dă noi insine prin portarea noastră în viața constituțională încă se tiene de educația politica. —

G. B. —

TPANCILBANIA.

Брашовъ, 18. Іюні п. (Претіїле Йошпаль коптє Скарлаттъ Росетті. —) Торентълѣ єевопімітелорѣ політіче не респіпчє Фѣръ воіа поастръ пѣблікареа алторѣ фаптє а ле пъчіл ші але втапітъдії каре деќбргъ джонреціврзлѣ пострз. Чи ачёста пѣ требує съ тѣрѓъ тотъ ашea. № аветъ съ вітъмъ, къ політіка се скімбъ, еаръ лякръріле пъчіл, пропъшіреа постръ дп квлтъръ ші дп штіпцъ требує съ о ціпешдъ пурреа dinaintea окілорѣ поштрі.

№ ne ʌndoimč kъткъ Domnii чітіторі ші ač пъстратă ʌп
пробопътъ adъчере aminte, къ dъпъче стръмгчітвлă domnă konte
ші кавалерă Скарлатă Rosetti, ʌпкъ пainte къ б ană a denescă la
епіскопія гр. ръевърітэнъ din Cisilă ʌна шіе фіоріні топ. к. ка
премій пептръ чea mai bънъ „історіа роmъпілоръ“, про-
міцівndă totъодатъ kъткъ la tіmнvă съѣ ва ʌndoi aчелъ премій,
еаръ танзскріптвлă съизвъ ла ческъра ʌпоръ бърбаци компетиції
de специалітate ші афлатъ de чelъ mai bънъ ва ʌпgrіjі a ce ті-
пърі totъ къ спеселе саде, — apoї ʌп вара aпвлії трекътъ лъ-
datвлă domnă konte ʌndemnatъ de сакръl зelъ патріотікъ ʌп
тречереa са прип Брашовъ пы пътai ač ʌнатъ aсвpr'ші үнperбса
облегчітінте de a пътъра ла fondsъl проfесорілоръ tіmpасівлă
роmъпеekъ ʌп 10 ană къте 100 ф. в. a. = 1000 ф. в. a., чі
totъодатъ a віневоіtъ a dectina dela cінеш тreї премій пептръ
традъчереa чelоръ треї акторі пе карії iamъ anamitъ ші къ aчea
окасіоне, adikъ: Tачітвo 1000 ф., Светоніc 500 ф. ші Йор-
nandec 500 ф. в. a.

Дечі ачелаш Down⁸ конт. Скарлат⁸ Розетті ав⁸нд⁸ а къль-
торі саръш дп церіле ап⁸сene ші петрек⁸нд⁸ п⁸дine зіле дп
тіжлок⁸л постр⁸, пе та Іспі⁸ п. а біневоіт⁸ а ден⁸пe la ефорія
шкобелор⁸ падіонале рош⁸пешті ан⁸ала контрів⁸діне волг⁸тарі⁸
de 100 фр. в. а. ла фон⁸дзл⁸ професорілор⁸ ші тот⁸ одать 500
фр. в. а. а конто претілор⁸ к⁸ ачеа kondіці⁸не, ка с⁸ма ачеста
ж⁸лк⁸ с⁸ се ашезе д⁸ндать ла каса de п⁸страт⁸, пептр⁸ ка
с⁸ фр⁸кті⁸іче дп фолос⁸л⁸ претіл⁸л⁸ че есте а с⁸ фаче.

Domnul Mечепателе постря с'а бъквратъ азъндъ, къмъ пътъ
акът Светописъ ар фи не апробе традъсъ, earъ Тачитъ докъ
ва вени да опрдне; прпн зътаре къ ар лиси впът традъкъторъ бълъ
пътъл пентръ Iop n and e c; adise дъксъ къ сине ши астъдатъ
ачеа тъхпире, къ докъ тотъ пъ с'а дъ арътатъ бърбандъ рошънъ, ка-
рпъ оъ се фи детерминатъ а елабора о исторіъ pragmatікъ ши
не кътъ пътъл се пътъ de дълавдътъ а рошънълоръ. Domnul
контроле не ба да воиъ съ обсервъмъ аичъ пътъл атъта, къмъ дъпъ
а поботръ опинионе ачестъ дълтързие ре пъ провине dela врео не-
пъсаре а бърбандълоръ поштрї de штінцъ, чи пътъл ши пътъл dela
modestia лоръ ши dela о темере сакръ de а се апка впълъ съѣ
алтълъ партікъларъ de впът опъ, кареле дън totъ касълъ чере та-
лентъ маръ ши пътеросе, кътъ ши о лектъръ васть дъкоцітъ de

зпѣк стїдієк дїтінсѣк не маї твлїї апї дїпаїште, пептрвка съ поѣ
чїпева отръбате прїп зпѣк тїлтеріалѣ атїта дѣ копїосѣ, кѡм шї съ
дїпїе о твлїїште дѣ лаквп е історїчe, не каре ле аж то цї
історїчї, кїцї с'аж окгпатѣ пъпѣк аквта, нѣ зїчетѣ кѣ історїа
ромъпілорѣ спедїалшпїте, чї кѣ історїа патрїеї преоте тотѣ.

Георгіє Шіпкаі а лакраітѣ тóтъ віéда ла „Хроніка рошъпі-
лорð“, с'а фолосітѣ de атътеа miл de акторі ші totvsh — а скрію
п'ята і Хронікъ, ла каре дркъ сън de а се дрпліні лаконе пы-
търбое.

Одея лисъ пептре ачестеа діфіквлатъц! съ не ne pеpdemъ noи крацизъ? Niциdeкъм.

Нои не лътвът во ѹ а рѣга къ ачестъ окасионе пе ачеи бър-
бади de штианде, кари се окопъ къ стадионъ историен постъре, ка съ
бивеноисъкъ а се адреса кътъ Еок. Са D. епископъ Andrei бар.
de Шагунъ, архитектънъ дължакъ воинъ de a elabora се є сингърі
упадъ кътъ въплъ, се є поте дълпъ съдъцъ дои се є треи инши, пре-
към етъ дълтътълъ ши ма алте попоръ, а deotina totъодатъ а-
проксимативе тимпълъ не къндъ ар' потеа си гата къ оперателе
Дсааде. Б. —

Брашовъ, 21. Іспіїч п. Наша че не аватемъ еаръш ла політікъ! Чітіторій поштрій din афаръ дорескъ съ афле, към о маі дячетмъ ноі къ коплоквіторій дела реставръчкое дикобче. Ръсп-пнсъ: білішоръ, кам ка ачеі късъторіїй din класеіе дппалте але соціетъції, карій симдіндъ, къмкъ егъ [redacted] світ впвлѣ пептру аль-твль, днпъ о диспітъ сквртъ се дивоескъ атвеле пърці а чере прочесъ de вечпікъ деспірціре; дпт'ачеа бърватвлѣ фаче вісітъ фетеії ка ші маі пайнте, еаръ фетеіа ді прійтеште салгтъріе лзі ка дела орікаре алтъ кавалеръ de бнпѣ топъ.

Ашеа стаѣ астѣзї роmъnii къ сасиl. Еi се афъ пе калеа чеа mai бвпъ de a ce десфаче зпiл de кътъ алцил пептъ веcій веcіморѣ. Еi бiне, се пote ачёста? ва фiлtreba пiблiкiлi чi-тиtorѣ.

Адевъръл въ споменъ Domnіоръ. Аши възетъ къмъ Dнвлъ комите алъ сасилоръ копкитъ въ піврсітате а сеъ ad. dieta съ сеъскъ да Сібіл пептръ дозъ скопрі: регулареа тріблале-лоръ ші — а теріторіялі съ сеъскъ.

Мал ағасың әкім ші дела поі, көмкө фронтанші сасілордұс оны преа детерминація ғанае ка тóте комітепе кратт роңпешті пе къттің пыталі се ва пóтеа, съ се рәпш де къттъ съсіште ші сéж оз се адакиға як комітате сáж ст се префект ти distrіkте похе

Чеea чe вate тare лa окі eстe, къ сасії къ ачcтeа лaкpъr
але лорд нa аштeпtъ піcі diетa, нa креsteзъ піcі пe гyберpылb
провіпчialb, лpкъtъ сeтpъnъ фortе, квtкъ eі cвpt пре лpцелешl
ла тoтe ачcтeа deadрепtвлb къ кaбipetвлb Bienel, desprе карeле
нa естe піcі o лpdoiéлъ, къ прекъt de 334 oni лpкобe, ашeа
ши акшt лpшi ва нaпe тoтъ cіlіpца, пепtrвka eлемепtвлb съсескb
din Arpealb съl рyтpъnъ apъratb, pъcgratb шi асекrатb къ орче
прецb шi лpтre тoтe valvrile sekolvlb пострb.

Преквам амъ тицре тогъ вадарлас соленасъ постре.
Преквам амъ тицелесъ, чентгъвратылъ четъций постре а проктетратъ къ тогъ соленитатеа ти контра тацістратылъ, каре ла adsparsa алегъторе de депутатылъ а конкішшатъ ші алегъторы din челе 19 котыне каре таі пайнте de 1848 стегесеръ ти референцъ іюбъщесъ ла четате (ка таксадашті) ші а претинсъ ка пытмаи depутаций din челядалте 13 сате съ фій припіділ ла алеңере. Депъ ачеста аленеріле се амъпаръ пе алты zi.

Форте біре: акып дінкал штимді де че авемді съ не цинемді. Зъёл къ таре дріпті авы ачела каре зисесе таіл ынтал: Мъния да політікъ есте пебүніз де легатді. —

Cronica esterna.

Epistola deschisa catra „Daci'a“ din Iassi si „Revist'a Carpatilor“ din Bucuresci in caus'a nationalitatii.

Quod differtur, non aufertur. —

Лп Nr. 23 алă Газете din a. к. съвокрісвăлă ăптр'япă ръс-
пнсç пе кареле тъ сімпіамă констріпсç а'лă da лп фада пъблі-
кклă la врео дозь кореспондинге din Бѣкърешті de впă конгрісç
форте еквівокă ші проблематікă — къ прівіре ла ăппелє
постре пашіонale de аіч, пептркка съ тъ скапă de зпосе ка аче-
леа, амă ръспнпсç ăп скртă, къткъ молдо-ромъпїи трекъ ăп-
пнтеа ромъпмлă трапоілаванă de гречи сéă тъжкам; — еаръ апоі
амă adaосç, къ Газета Да ч і а есте о калашітате пептръ ромъ-
нил de дінкóче. Ачестеа асерте але тело пз ті леатă (спріжо-
нирă пептръ атвпч, къ піці впă фелă de аргументă, din ачеа казъ
сімпі, къ лп ачелеа зіне de o крісъ съпремъ Газета ші Фбіа,
кът ші воі тоші ромъпїи de аіч ератă а всорбіцă de алте кеостіпї
вітале, а кърорă пе трактаре пз съферія піці атъпapea de 24 бре.
Лпгр'ачеа жппі pedактори al Davieil лп Nr. 15 din 1. Апріле в.
пз ліпсіръ а'мл ръспнпde лп терпіпі атътă de въдърапі, прекът
лї потъ ăпптребвіца пзмаі бтеші, каріл пз сігірі піці пе впă

шоментă de казеа по кареа о апъръ фăншăи, еаръ атіквăлă дела „Ревиста Карнацилорă“ дунă фăкă компліментвăлă де „братали“. Амбеле ачеа фой periodиче тăв дундаторарă кă ачеста ка съ'шă сăд сокотела асерцизилорă теле дун фаца дунтеглăвă пъвлăк ро-тънескă, чеа че воăш ши фаче дун линиile бртъторе тай вăртоод din пынтă de ведере обiekтивă опемлăндă престе тотă ма опинишпеа предомнигбре дунтре рошънă трансилванă.

Еатъ ачеста есте статвăлă кесцилпă, кареле токта дун ачеста зиле де о черкаре поъзъ требе съ се лăтгрескă пе кътă се пыте din тоте пърцил, пептрăка съ пе квпощетвă тай вине, съ штимă впăл de алци каре кă чине аветă а чине ши еъ пе пынетă кă тоцă дун кътпънă дрептă рошънствăл пострă кă тоте атриб-цилпile lăsă пыпă пе ворă антика съ пи о факъ ачеста алци стрынă, прекът апои пе ва пъччае поъзъ.

Дунт'ачеа пептрăка съ пе преа останимă пе пъвлăквă чи-титорă, дунă съ тречетă престе тотă историа Moldavo-Рошънене пънă ла 1848; — съ аргпкътă дечи впăл вълă грекă преоте ачелă periodă дун градыл чине тай дунпалăт ржшпъторă, дунтре каре лимба греческă а фостă лимбă о фичиалъ а Принципателорă, лимба салонелорă ши а пăцелерă комерциале, към ши дун парте маре лимба бисерическă а орашелорă (1740—1829); дунтре асе-тепеа съ штерцептă din memoria пострă — дикъ се тай пе те-зита ашеа чева — periodălă dela 1829 дункобче пе къндă адевъ-рацил domnitoră al Принципателорă пе ера пичи Гика пичи Стăрда, пичи Бибескă пичи Стăрбей, чи ерад прокопсий ръсештă, Цеалтăкил, Киселеви, Рăкманăи, Титови, Дашкови, Дивхателл шчл. шчл., съ'ш adikă дунсаши Ръсия; пе къндă впăл грекă ка Dimitrie Ioanide ши алци de калibrăл лорă дун калитате de министрă съ'ш директорă al департаментелорă дун фъчча тай ъптеи рапортвăл ла консулъл ръсескă, апои ка de клаќ тай търчча ши ла Domnulă, дикъ 'и да воъз консулъл; пе къндă дерегъториile пъвлăче ши рапортие бо-иерештă се дунпърцил la портпка кврдă din Петеробргă ши ла рекомъндъчнепе консулълорă ел, пе къндă дун бисериче moldavо-рошънне се фъчча ръгъчнă пептрă Царлă Ръсие, пе ка пептр впăл протекторă, чи ка съверапă; пе къндă късъториile дунтре фашмăлъе moldavо-рошънне ши дунтре челе ръсештă ерад пе ачи съ ажнпгъ ши съ дунтре пъшървăл късъториилорă рошън-гречештă; пе къндă „шкблеле moldовене се пъсесеръ deadрептвăл съб пе-тъжложитă“ инспекциене а впăл консиларăл ръсескă (Стăрза 1842/3), пе къндă оштреа moldavо-рошънъ ера пе калеа чеа тай dipéntă de a се тъскви по тогод; по къндă се тъпвăл по-тъпвăл а то-тъпвăл чеа чеа пречеа прип ченсара ръсескă; пе къндă се афлăт тълдите de óтепи пътнă кă бапă ръсештă пептрăка съ търбре цура ши съ факъ пе Domnulă а ля „калеа — Брашовъ!“ — съ регъ-четă зикă тоте ачеста ши съ преспъкетă кă рошънă трансил-ванă пе леарă штă де локă; съ тречетă дунсъ la алтеле, каре с'аă пе грекътă дунтреа окилорă поштри, ши каре пе съфьшиесеръ initiale дун тодалă чине тай фиоросă, съ венпомă la тъпвăрile din anii 1848 ши la къте аă врматă de атпчи пыпă дун зилеле de фацă. Вомă скоте ла лимпă пытai фанте историче, апои ле вомă лъса дун апредиареа ізвиторилорă de адевъръ. Чи адевървăл ко-принсă дун ачелеаш ва лови форте грекă; ко дунцеленеа дунсъ ши жистификъчнепе се пыте дунтжипла пытai пе тенеиля фантелорă, еаръ пе ворбе демерте пичи пе дунжирътвăл тожикбсе ка але „Дачиел.“

Пе ла а. 1848 moldavо-рошънă квпощетвăл „казса падионалъ а рошънилорă трансилванă“ дунтока пе кътă квпоскă орбă коло-риле, дункътă de екс. тай тълдă óтепи de литеа каре окъпасеръ кă фуга (Април—Іюн—Септемвр) пъпă ла Братовă, дунтребаă кă о раръ падионате, дикъ афаръ de ачестă дунтвăл се афлă ши тай департе рошън аичи дун „Цера впгърескă (!).“ Adunarea пади-оналă dela Blажă ар фи пытвăл deckide окil ла чеи тай тълдă, чеа че дунсъ пытai кă впăл с'а дунтжиплатă.

Оршареа ачесте пешипде totale фă къткă: Din Септемвр дунтре о паде din чеи рефциацă дункобче се пъсерь дун ра-портăр de конспиръчнепе кă падтата ля Коштăл дун контра рошънилорă, еаръ впвăл фундă ши впăл жарпала рошънескă дун Бра-шовă *) опре а ста кă елă дун ажтери падтите Коштăлане, кареа дескетасе тай de тълтă, кă корона ðнгарие аре съ'шă аръчче зъбрееле еаде пыпă ла Мареа пеѓръ, дунтока прекът съвъз ши програма пъвлăкатъ еотимпă de контеле Zai. Нытai впăл тикă пытвăл дунтре рефциацă фă дун старе de a се капачита, de a пы-тре пытвăл дун падтре кесцилпă падионалъ а рошънилорă трансилванă ши а квпоще дунтатае казсе лорă. Ачестă рефциацă репреоента пе атпчи лăбетатае ши падионалатеа.

Дун Ianuaris 1849 епископъл рошънилорă гр. ръсъртене din Трансилванia конструпнă ши атмерицатă прип евепимпитеle de атпчи трекă ла Бакрещтă; гъвернъл дунсъ ръсоо - рошънескă de атпчи пылă съфери дун ачеа къпitalъ, чи прип министрвăл de кълтă

дун провокъ ка оъ пъръоескъ ши Цера рошънескъ. Ачеста ера бојерий. —

Дун Марти a. 1849 съртеа ръсбоилял чивлă конструпсе пе зил пътър дунсемпъторă de рошън трансилванă ка съ'шă казте скъпареа вицел съ'ш а лăбетъл персонаже дун Принципате, еаръ тай вăртосă дун Цера рошънескъ, дунтока прекът локвăторă а-честеицерă кътасеръш афласеръекъпаре ши одихъ дун патриа пы-стрă дун тое тимпърile, еаръ тай aleoă дун anii 1796—72, 1789—91, 1812, 1821—23, 1827 ши киарă дун an. 1848. Кă ачеа окасионе рошън трансилванă, каре пыпъ атпчи дункъ аă кв-поскътă преа пытвăл Принципате, авръ дунрбса окасионе de a квпоще тай deapрое тай пе тоте класе de локвăторă, към ши a дескопери пыпъ дункътă ачелеаш съпът рошънешти. Din ачеле зиле дункобче аă азитă ши тай аззи дункъ пе рошън трансилванă зикъндă: Принципате съпът локвăт de рошън, еле дунсъ съпът съпът пе де стрънă. Еатъ ашеа ее дунцелегă кввите читите дун Газетă Nr. 23 „Молдаво-Рошън“ трекă дунтреа ро-шънлăвă трансилванă de гречи съ'ш тъскали;“ съ'ш adikă: рошън трансилванă дункъ тотă пе потъ креде, кă ачеа каре пыпъ дунвескă дун фантъ престе Принципате, арă фи рошън адевърацă, прекът се ва квпоще ши тай deapрое din тенеиля каре тай зътвă.

Престе оптвачеи рошън арделени, преоди венерави, профе-сori, атплоиди, óтепи de литеа авия кълкъндă пе пътъпътвă де-реи рошънешти decnoieyi de авериле лорă, ръспи de кътъ патриа ши фамилъл лорă, фъсеръ дун кърсъ de треи лорă припшъ, аръ-каш дун тенпъце, ба дункъш пыпъ ши прип граждани, дункъ дун жа-декатă, къндă съв тикълосвăл претестă кă ачеаиш ар ста дун ле-гътвăл съкреме кă таџиарă (!), къндă еаръш съв алтă стъмтă, кă ар фи венптă ка съ търбре Цера рошънескъ. Deocamdată се кредеа, къмкъ автори ачеаиш бажоквă ши аă кълкърă de дунтвă-риле оспиталитăцă арă фи фостă тъскали, чи престе пытвă се адевъри, къмкъ арестърile с'аă дунтжиплатă кă дунведерата воинъ ши черере а боевилорă дереи ши прип конфънктăреа чокоилорă лорă. — Де ачи 'пконо дун ачелеа зиле de атарă ши персекциене пы-гълескă рефциацă трансилванă аззи, че е дунтвă, ворбидасе дун Цера рошънескъ de рошън, дунсъ съв пытвă de рошън дун дунцеленеа пытai църнъл юбацă, еаръ дун Moldova токта ши локвăторă църнан се пытai пытai толдовенă. — Пептрăка бажоквă дун контра рошънилорă трансилванă съ фи' ши тай еклат-тă, дун Бакрещтă се да тесе комъпне пептрă рефциацă, дунсъ — пытai пытвă дунтре съсил трансилванă, се дунтърдя ажторе де бапă, еаръш пептрă саси, еаръ рошънилорă се аръка ръшъ-шице съ'ш пытвă. Ачеа, прип але кърорă тънă аă трекътă тоте ачеста се тай афлă дун вибъ, дун провокътă ка съ пеце дун фаца лимпă дикъ аă кврцилвăл.

Кă ачеста ши асеменеа съвенире с'аă ре'пторс de рошън трансилванă din Цера рошънескъ ши din падеа óтепилорă „стъ-пърел.“

Аă афлатă, че е дунтвă, арделени атътă дун Цера рошънескъ кътă ши тай алесă дун Moldova тълте съфете побиле, inime до-юсе, същдигоре ши комъптилторе, каре п'аă липситă але дунтinde ажтори ши але дунсъфла тългъиере; с'аă възтăтă атътета dame ро-шънне, каре аă върсатă лакриме ла привиреа сорци рошънилорă трансилванă, дункътă ачеста стръбътвăл de съмдемпитеle тъл-миштă ворă штă съ ле пъстреze ши пропаще дълчеса съвенире din фи' ла пеноцă прип цеперъчнă дунтре; ачеста дунсъ пептрă сър-танил арделени аă фостă ши тай съпът сокотите пытai de есчеп-циенă, къндă регла фълесе: бичвăл доробаццилорă ши алă казачи-лорă, дункисбреа дун тенпъце спъркатае, ка челе din Ржшникъ Въл-чел, din Плоиешти шчл., дунжирътвăл скърпаве але полдайлорă, тай дун скъртă браталитатае барбаръ дун локă de оспиталитате ро-шънескъ. —

Аă трекътă ши a. 1849. Де атпчи ши пыпъ ла 1855/6 гъ-вернъл Цереи рошънешти пе тай съферитă — кă штреа са — пе пичи впăл рошън трансилванă отъ de литеа дун ачеа церъ.

Съб ашеа пытите Кайтакъш а дунчепатă авия впăл фелă de толеранцă градибоъ кътър арделени, кам асеменеа челеи кă кареа се пъръ крещтнă „правоолавпичи“ кътър жиданă, дун касчл велă тай впăл о рече апредиере, прекът есте de екс. дунтре пытai азстрячă ши пеший пръсцип. —

(Va urmă.)

Се бешă, 7. Іюн п. Астъз с'а съвършитă алецереа де-пътациенă скъпълъ ачеста ка впверситет. Алешă озп D. Ioană Oniciu advokată дун Сибăл, ши Григорие Папă ч. р. adizantă de претър дун диспопилитате. Boticană рошън 15 ла пытвăл кă скъпълъ консепсии; аă сасиорă 11 пептрă D. Talman ши Леопхард ретасеръ дун тиоритате.

Пе къндă окръж ачеста се афлă алегътърӣ скъпълъ окъпаци кă комъппереа инстракциенă пептрă депътаци, певоиндă кондакъ-ториилъ вотисанцилорă рошън пытai Ioane Керпенишанă а дун-

*) Жарпала порта титла „Еспатриатъл“ ши се титърия ла Ioană Гött.

кредитор, деснъ към допия Dn. жъде рец. — компензатора ачеотея
тацистратъл але съ фъръ де нол. Бързътеште дънайте!!! —

N. Lázár.

Giodu, 28. Maiu v. Dupa ce onórea subsrisului se apasă
in publicu prin „Kolo'svári Közlöny” dñ 23. Aprile 1861 Nr. 67 —
„ca si ar' fi trasu subscirierea din protestulu de sute de romani sub-
scrisu, si datu in 18. Aprile a. c. comitetului Szolnociului din leuntru
— dice in contra, — ca la nesce cuvinte dulci amagitore din partea
ungurilor.

Subscrisulu dupa vorbirea D. Torma István: „Credu, ca fratii
romani inca nu se indoiescu, ca numai natie magiare e a multiam
ruinarea fostelor diregatorii Bachiane”, au disu: „dreptu — helyes“
dar' alta nimica.

Subinsemnatulu subscirierea nu si a retrasu, — ci e gat'a cu
ceialalti subscrisi frati romani pentru toate punctele in protestu puse
pentru binele natii romane a jertfi — ale pretinde — in integrum a-
le dobendi — seu pentru densele ori candu a patimi; — din gratia
nimica. —

Clementu Hosszu,
proprietariu romanu.

Balomiru, 10. Maiu. Dómna baronesa Banfy Ecaterin'a ve-
dua Barcsay Carolu vinde de mosia muntele Negovanu intre terito-
riul Cudsirului si Sebestelului, cerculu Orestiei, marimea lui super-
ficiala trece peste 400 jugere pasiune — si padure cu bradu mare si
fagu 500 jugere. —

Informația despre prețiului muntelui se impartășește la Dnulu
Antonu P. Balomiri, parochu romanu, per Sibotu in Transilvan'a. —
Comunele romane de acolo se facu atente că se nu lase din mana
proprietatile de pamentu ce se vendu.

Diet'a Ungariei cas'a de josu.

Pest'a, 15. Iuniu. Dupa une alte arangeri se mai luă odata
adres'a inainte si dupa ce se ceti si autentică se tramise prin nota-
riul graf. Bela Keglevich la cas'a magnatiloru, spre desbatere, eara
caus'a nationalitatiloru remase, că dupa proiectulu lui Oetvesiu se se
desbata si formulese intr'o comisiune de 27 insi, pentru apoi candu
va si diet'a intregita se se otarésca earasi asupra cu majoritate —
cum va află diet'a cu cale. —

Do aci cas'a de josu s'au impartit in despartieminte si co-
missiuni.

Cas'a de susu seu cas'a magnatiloru.

In 17. incepura desbaterile asupra adresei si in cas'a de susu:
Presiedintele descoveri, ca in cercuri private să mai desbatutu caus'a
adresei, inse fara otariri si acumă cas'a se binevoiesca a decide, déca
vré se primășca si ea aceeasi adresa ori se otarésca an'a alt'a deose-
bita. Indata se sculă grafulu Cziraki si recomandă primirea adresei
in totalitatea sa; elu fu sprijinitu de bar. Wenkheim si de episcop.
Haynald, care tienă o cuventare apriga despre unirea Ardealului
cu Ungaria, in care resfrange toate reflecțiunile ce se facura in con-
tra primirei legilor din 1848 dovedindu, ca si modulu, cu care s'au
facutu aceleasi legi si proclamarea loru au fostu legala; — dovedesce
mai incolo, cumca adunarea nationala din Blasius din anulu 1848 n'au
avutu dreptu a se proclamă de natune de sine; cumca romanii nu
potu dice, ca legea uniunii s'au facutu fara de densii, fiindca atatu
nobiliu romani, catu si episcopulu, regalistu — au luatu parte la dieta
s. a. s. a. —

Tocma ne sosesc unu telegramu, care ne anuntia ca Domnuju
supremu comite Emanuelu Gozdu au refransu cu multa tarie acésta
cuventare:

Telegramulu Gazetei:

Pest'a, 21. Iuniu. Eri vorbi, Domnulu comite supremu Ema-
nuelu Gozdu in, cas'a de susu fôrte escelentu pentru nationalitatea
nôstra! Domnia Sa darmandu refranse in 8 puncte dreptatea, legali-
tatea si deplinatatea uniunii aperate de episcopu Haynald. Teleki
Domokos nu au fostu in stare cu sofismele sale ai micsioră impresiu-
ne ei cea profunda.

I. —

Naționalitatea unu telegrafer, Kroatul dospă
съпетъл проекция комисионе dietale таули аж декиъратъ дн ше-
динга dietel din 17. Іюнь, къ орче легътъпълъ днтръ Кроадия ши
Унгария днкътъ привеште ачеста ла териториялъ ши дрептълъ днръ
де астълъ днченъндъ дела 1848 днкоче аж днчтатъ къ тутълъ,
днъндъ афаръ зпігна персоналъ ши фундаментълъ ка ши алтълъ де легътъ
конституционале ши фундаментълъ де статъ, каре оъ фъксеръ пънъ
да апълъ 1847. Тотълъ ей кроадил сънт гата а днтра днтръ ле-
гътъпълъ де дрептъ де статъ мал арпопе къ Унгария, днкъ ачеста
де ва рекъпоще автономия, неденendinga ши териториялъ реалъ

de астълъ, фъкъндъсе зпъл трактатъ интернационалъ при тъбеле
дите, ши алегъндъсе днвтадъ спре ачеста дн тъбеле днръ дн
асеменеа пътъръ. Кроадил алесеръ пе Банълъ днръ ши де оз-
премъл къпітадъ, еаръ дн 16. се отържъ, ка ла протестълъ дн
Райачъ, каре дн фъкъсе ачеста дн контра кроадилоръ, че съ
еспримасеръ днтръпълъ актъ пъвлікъ, къ дн териториялъ кроато-
славонъ пъ се афълъ сърбъ, съ се речнанде, къ диета пъ пеѓъ ек-
систинга пеѓішні сърбешти дн Кроадия ши Славонія, пътъл съ пъ се
паскъ піч о днкордара днтръ францъ. —

Славачіл аж ціптъл конгресъл днръ националъ дн 6. ши 7
Іюнь ши претиндъ дела диета Унгарії дрептърі национале політиче
автономіш таунішаль дн комітатъл днръ ши літва пропріз дн
школе ши дн оффіціл, ла каре не вомъл маі днтръ борч.

Рътеніл дн Унгарія днкъ врэл съш'л формалезе доріцеле
претиндъндъ комітате рътеніч, літва оффіціалъ къ слове кіріліч,
жбдеде дистріктъл, школе къ літвъ пропріз ши реіментае комі-
тълсе дн рътеніл оъ аівъ пътрея националъ ши преоділ днръ; кон-
гресъл апзалъ националъ ши зпъл тетрополітъ пентръ тоці рътеніл,
еаръ диета Унгарії съ аівъ гріжъ ши де академіл пентръ еі на-
ционале ши театре, еар' пъ пътъл де академіл ши театре ма-
гіаре. —

Romanil din Бънатъ протестаръ ла Маіестате дн контра не-
дрептъшірел сървілоръ, пентръкъ воіекъ дн териториял Boibodinei
а траце ши 167 de mil de romani, фъкъндъ недрептате национа-
літатеи romanе, атвпчі къндъ еі врэл съш'л асірзре националітатеа
о'а дн контра съпремаціел mariapre.

Inscintiare de ASECURANTIA.

Subscrisii au onore de a aduce prin acésta la public'a cunoștin-
ția, ca densii au primitu a genti'a primaria a societatei asecu-
rătoare Phoenice in Vien'a concesionata dela in. locuri, si intemeiata cu
unu capitalu originalu de 3000000 fr.

si 'si au functionarii sei in locurile subinsemnate.

Societatea asigura sub garantia deplina si pe lunga cea mai re-
pede despagubire in casu pagubitoriu :

a) In contra pagubei prin focu (déca acésta e causata si prin ful-
geru) case si cladiri, de si acelea se aru si vatemu prin midilócele
folosite la stingerea focului, seu déca acelea spre scopul acesta se
aru si trasu o parte ori de totu josu; apoi fabrici, maschine, deposi-
turi, mobile, miscatore, bucate in grauntia si in paie, vite, marfuri
s. a. s. a.

b) Averi calatore pe apa, pe uscatu si pe drumulu de feru.

Premiele ficsate sunt dupa putintia forte mici si facia ou alte so-
cietati de asecurare cu un'a preferintia batatore la ochi.

Asigurarea are potere numai decatu dupa primirea propunerei, si
policele inca indata se admanuă.

Informarea mai de aproape despre acésta, precum si conditiuni-
le generare ale asecurarei, se potu vedé la subscrisa agentia prima-
ria si la agentii esterni.

Agentia primaria Remenyik si fii,
Tergul graului casa Nr. 326.

A gentii i esterni:

Agnita: DD. D. Theil; Gerlau: M. T. Schuller; Bodu: F. Mel-
zer; Orestia: I. I. Wellmann; Cernatufalu: L. Binder; Deutsch-
Kreutz: M. A. Schuster; Ibasfalau: A. Schmidt; Fogarasiu: M.
Alzner; Apoldu mare: C. F. Boer; Cincu mare: I. Iacobi; Helchil
D. I. Foith; Sibiu: I. Zürner et Mathias; Hermanu: D. I. Burg;
Chisdu: M. Ehrlich; Cartia: I. C. Melzer; Kézdi Osiorheiu: Csiszár
Mihály; Nocricu: D. E. Heinrich; Feldiéra: L. Schirkányer; Seica-
mare: B. Metz; Mediasiu: W. Wolff; Sebesiu: E. Grasser; Nou:
I. Köpe; Christianu: A. Porr; Nucetu: G. Galter; St. Petru: M.
Salmen; Pretei: G. Binder; Cohalim: M. Conradu; Miercurea: E.
F. Schiemert; Resinovu: I. Ziegler; Sercaia: C. Kraft; Sigisimóra:
C. Fischer; Presimeriu: L. Gross; Uzonu: Benedek Ignácz; Gim-
bau: L. Grünhut; Zizina: L. Papu; Codlea: C. Bolesch.

In locurile unde inca nu'su denumiti agentii, se voru denumi catu
mai curundu.

3-6